

Uunga siunnersuut: Inuussutissat pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. xx, xx. xxx 2019-imeersoq

pillugu

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerneqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Henrik Fleischer, Siumut, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqtigiit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Jens Danielsen, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Steen Lynge, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Múte Bourup Egede, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Hans Enoksen, Partii Naleraq

Ulloq 30. september 2019-imi siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Kalaallit Nunaanni inuussutissanik passussinerni immikkoortuni tamani paasiuminartumik, piffissamut naleqquttumik atuisunullu atoruminartumik inatsiseqarnissaq inatsisissatut siunnersuummik saqqummiussinermi siunertaavoq.

Tamatuma saniatigut inuussutissanut tunngatillugu inuit peqqissusiannik qaffasissumik illersuinissap atuisullu soqtigisaannik illersuinissap qulakkeerneqarnissaat siunnersuuteqarnermi siunertarineqarpoq.

Kalaallit Nunaanni Uumasunut Nakorsaqaarnermut Inuussutissalerinermullu Oqartussat sukumiisumik nakkutilliisinnaanissamut sakkussanik nutaanik atugassinneqarnissaat siunnersuuteqarnermi aamma siunertarineqarpoq. Sakkussat taakku ilaatigut ilagaat:

- Suliffeqarfiit inuussutissaleriffiusut nammineq nakkutilliinerannik atuutsitsilernerami aammalu nakkutilliinermut oqartussat nakkutilliineranni ajutooratarsinnaanermik misissueqqissaarnermik aqqissuussaasumik atuneq,
- Suminnganneernerannik piumasqaarsinnaanermik piumasqaat,

- Inuussutissat pillugit inatsimmi piumasaqaatinik suliffeqarfiup eqquutsitsinissaanut tunngatillugu akisussaaffiup agguataarneqarneranik erseqqissaaneq,
- Suliffeqarfinnik inuussutissaleriffinnik tamanik nalunaarsuineq
- Annikitsumik tunisassiorneq aammalu najukkani tunisassiarineqarsimasunik tuniniaaneq pillugit immikkut maleruagassat, aamma
- Allaffissornikkut akiliisitsisinnaanermut aammalu eqqartuussiviit avaqqullugit arsaarinnissinnaanermut periarfissaq.

Tusarniaanermut akissutit

Tusarniaanermut akissutit inatsisissatut siunnersuummik tunniussinermut ilutigitillugu Inatsisartut Allattoqarfiannut nassiunneqarput, tamannalu Inatsisartut Siulittaasoqarfiata ilusiliinissamut piumasaqaataanut naapertuuppoq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik sularinninnera

Inatsisissatut siunnersuummi § 1, imm. 4-mi allassimavoq inuussutissanik eqquusuineq annissuinerlu inatsimmut ilaangitsut, *"tassunga ilanngullugit aalisakkanik aamma aalisakkanit tunisassianik niueqatigiinneq"*. Taamaattorli *"aalisakkanik aamma aalisakkanit tunisassianik niueqatigiinneq"*-mik oqarneq qanoq paasineqassanersoq inatsimmi oqaasertatigut nassuiaatitigullu paasinarsisinneqanngilaq. Tamanna tunngavigalugu tamanna siunnersuummik aappassaaneerinninnermut atatillugu akissuteqaamminni itisileqqullugu Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput.

"Atortut inuussutissanut attuuttussat" suunerannik nassuiaanermut atatillugu, takuuk § 3, imm. 1, nr. 28, allassimangilaq atortussat aalajangersimasumik siunertaqarlutik atugassat aammalu atortussat inuussutissanik suliaqarnermi atugassat imaluunniit atortussat nalinginnaasumik atugassiat Naalakkersuisunit immikkoortisimaneqarnerisut. Taamatut erseqqissaanissaq niueruteqartut sorliit nalunaarsorneqartussaataitanermut ilaatinneqarnerannut tunngatillugu pingaaruteqassaaq, tak. siunnersuummi § 24.

Suliffeqarfiit inuussutissaleriffiusut aalajangersimasut oqartussanit akuerineqaqqaarnatik ingerlataminnik aallartitsisinnaanngitsut pillugit malittarisassanik Naalakkersuisut aalajangersaasinnaasut inatsisissatut siunnersuummi § 25, imm. 1-imi allassimavoq. § 25, imm. 2-mi allassimavoq *"Naalakkersuisut suliffeqarfiit inuussutissaleriffiusut akuerineqarnissaat pillugu malittarisassanik aalajangersaassapput, tamatumunnga ilanngullugit suliffeqarfiup inuussutissalerisup akuersissummik nalunaarfigineqarnissaa pillugu piumasaqaatit, aamma akuersissummut atugassarititaasunik ilanngussinissamut periarfissaq pillugu..."* Immikkoortumut nassuiaatini allassimavoq *"Aalajangersagaq suliffeqarfinnik inuussutissaleriffiusunik akuersineq pillugu malittarisassanik aalajangersaanissamut Naalakkersuisunut piginnaatitsivoq, tassunga ilanngullugu suliffeqarfimmik akuersinermut atasut piumasaqaatit. Aalajangersagaq taanna tunngavigalugu suliffeqarfinnut*

aalajangersimasunut taamaallaat atuuttunik piunasaqaatit nalinginnaasut ilaatinneqarsinnaapput kiisalu suliffeqarfinnut immikkoortunut taamaallaat atuuttunik piunasaqaatinik aalajangersaasoqarluni.” Suliffeqarfinnut aalajangersimasunut atugassiissutitut aalajangersarneqartut nalinginnaasumik maleruagassanik, nalunaarutitut ilusilerlugit aalajangersarneqartunik, tunngaveqartinneqarnissaat ataatsimiititaliamit tunngavissaatinneqarpoq. Nalunaarutikkut nalinginnaasumik maleruagassanik aalajangersaasoqarsimatinnagu suliffeqarfimmut aalajangersimasumut atugassiissutitik aalajangersaanermut aalajangersagaq atorneqarpat, tamanna taamungaannaq assigiissagaanngitsumillu suliamik ingerlatsisoqarneranik nassataqarsinnaavoq.

Pingaarnertut tunisassioortut, suliffeqarfiit inuussutissaleriffiusut aammalu suliffeqarfiit inuussutissanut atuuttussanik sanaartortut nakkutilliinerni misissuineruilu aningaasartuutitik akiliuteqarnissaat pillugu malittarisassanik Naalakkersuisut aalajangersaasinnaanerat siunnersuummi § 35-ikkut tunngavissinneqarpoq. Taamaalillunilu eqquussuisut niueruteqartullu aalajangersakkami taaneqanngillat. Naak taakku inatsisit naapertorlugu pisussaaffeqartinneqartut. Aalajangersakkami assigiinngisitaartitsineq siunertaanersoq taamaannginnersorluunniit nassuiaatini nassuiaatigineqanngilaq.

Aalajangiisussaasutut oqartussaasut qaqugukkulluunniit, pissusissamisoortumik kinaassutsimut uppersaammik takutitsinikkut eqqartuussivimmiillu aalajangiinertaqanngitsumik illunut tamanut ammasunut pigineqartunullu isersinnaanerit § 44-ikkut tunngavissinneqarpoq. Taamaattorli ”illut tamanut ammasut” qanoq paasineqassanersoq inatsimmi oqaasertatigut nassuiaatitigulluunniit tikkuussiffigineqanngilaq. Illut taakku assersuutigalugu namminersortunit pigineqarpat tamanit iserfigineqarsinnaasut imaluunniit taamaallaat tassaappat illut pisortanit pigineqartut? Aalajangersakkat ataasiakkaat kiffaanngissuseqarnerannik innarliinissamut piginnaatitsisut sakkortusisamik tunngavissinneqarsimanissaat piunasaqaataammat aalajangersakkamut tassunga atatillugu erseqqissaatiginissaa ataatsimiititaliamit tunngavissaqartinneqarpoq.

Inatsisissatut siunnersuut akuusunut mikinerusunut pisussaaffiliisoq oqaatigissallugu ataatsimiititaliap tunngavissaqartippaa. Inatsisissatut siunnersuutikkut peqqussutigineqartut paasiniarnerat akuusunut mikinerusunut unammillernarnerusinnaavoq. Taamaattumillu immersugassat paasiuminartut sakkussallu atorluarneqarsinnaasut taakkununga sammititat suliarineqarnissaat pingaaruteqartutut ataatsimiititaliamit isigineqarpoq. Akuersissutitik pisariaqaartunik pissarsiniarnissamut kiisalu piunasaqaatinik inatsimmi aalajangersarneqartunik eqquutsitsinissamut inuussutissanik tunisassioortut ataasiakkaat akisussaasuunerat ataatsimiititaliamit isumaqatiginnginneqanngilaq, tassuunakkulli taakkununga ingerlatsinikkut ilitersuisussaaneermik aqutsisoqarfiup pisussaaffeqarnera suli atuuttoq erseqqissaatigissallugu ataatsimiititaliap tunngavissaqarsoraq.

Inatsisitigut pisussaaffiulersut nutaat inuussutissarsiuteqartut allaffissornerinut annertusaataaneri sapinngisamik annikinnerpaaffissaaniitinneqarnissaat kiisalu pisariaqanngitsumik allaffissornermik pilersitsinnginnissaat qulakkeeqqullugu siuliani allassimasut tunngavigalugit ataatsimiititaliamit Naalakkersuisut kaammattorneqarput.

Kiisalu siunnersuutip malitsigisaanik suliffeqarfiit inuussutissalerisut nakkutilliarfigineqarnerannik nukittorsaanissaq aamma pilersaarutigineqarnerisooq akissuteqaamminni isummerfigeqqullugu Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit aamma kaammattuutigineqarpoq, taamaassimappallu nakkutilliisut ilinniarsimasut amerlineqarnissaat siunertaralugu Naalakkersuisut qanoq eqqarsaatersuuteqarnerisut.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai

Siunnersuummik akuersissutiginneq aningaasatigut kinguneqassanngitsoq siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allassimavoq. Ataatsimiititaliap siunnersuummik paasinninnera malillugu inuussutissanik nakkutilliinerup annertusineranik siunnersuut aamma nassataqassaaq, tamannalu aningaasartuutit amerleriarnernannik qularnanngitsumik aamma nassataqassaaq. Taamaassimappat aningaasartuutaanerusut taakku inuussutissanik pineqartunik pisisumit matussuserniarneqarnissaat ataatsimiititaliamit aamma naatsorsuutigineqarpoq.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Siuliani allassimasunik oqaaseqaateqarluni ataatsimiititaliap isumaqatigiittup inuussutissat pillugit Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummut Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat akuerineqassasoq inassutigaa.

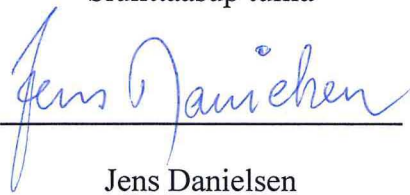
Taama oqaaseqarluni isumaliutissiissummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

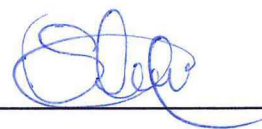
Henrik Fleischer
Siulittaasoq

Aqqaluaq B. Egede
Siulittaasup tullia

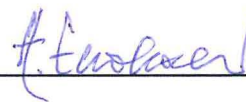
Jens Danielsen

Steen Lynge

Múte Bourup Egede

Hans Enoksen